

УДК 681.3(075)

В.Є. Козлов¹, Ю.В. Козлов²¹ *Академія внутрішніх військ МВС України, Харків*² *Харківський національний університет радіоелектроніки, Харків***ПРОГРАМНИЙ ТРЕНАЖЕР ДЛЯ НАБУТТЯ НАВИЧОК ШВИДКІСНОГО ЧИТАННЯ**

Розглянуто питання застосування принципу побудови тахістоскопа для розробки засобами програмного середовища Visual Basic та використання програмного тренажера для набуття навичок швидкісного читання.

Ключові слова: інформаційна технологія, технологія учіння, швидкісне читання, програмний виріб.

Вступ

Аналіз публікацій та постановка проблеми. В психології з метою визначення швидкості й точності сприйняття, а також уваги, яка при цьому проявляється, колись застосовували механічний прилад – тахістоскоп, який із встановленою швидкістю подавав зорові подразники – літери, геометричні фігури, цифри, окремі слова і т.п. [3].

Відомо, що основу будь-якого навчання як процесу надбання знань, умінь та навичок складає самонавчання [2 – 5]. Воно ґрунтується на умінні планувати і організувати свою роботу, раціонально читати, вести записи, на знанні своїх психічних можливостей і умінні їх використовувати, тобто на знанні (у сенсі володіння) так званої технології учіння (діяльності суб'єкта навчання – учня, курсанта (студента), слухача тощо – особи, що навчається). Одним із найважливіших умінь в технології учіння є уміння раціонально, тобто швидко і ефективно читати. Ефективність читання припускає розуміння прочитаного.

Традиційному методу читання властиві такі недоліки [1, 2]:

- 1) відсутність гнучкої стратегії читання, обумовлена нездатністю правильно вибрати спосіб читання для смислового сприйняття тексту;
- 2) нестійкість уваги, невміння зосередитися;
- 3) регресія – мимовільні зворотні рухи очей із повторною фіксацією погляду, що викликаються гаданими труднощами тексту;
- 4) мала зона ясного бачення – ділянки тексту, який чітко сприймається при одній фіксації погляду;
- 5) артикуляція – промовляння тексту вголос або про себе.

Ці недоліки обумовлені відсутністю навичок швидкісного читання.

Це обумовлює актуальність та мету даної статті – розглянути можливість розробки та використання програмного тренажера для набуття навичок швидкісного читання.

Виклад основного матеріалу

Швидкісне читання передбачає наявність спроможності розуміти прочитане й уміння раціонально організувати процес читання. При швидкісному читанні читаються не слова, а думки. Читач бачить усю графічну інформацію на сторінці й, минаючи мовноруховий і слуховий канали, спрямовує інформацію в мозок. Головним завданням при засвоєнні техніки швидкісного читання є усунення регресії. Основне правило при цьому: текст будь-якого ступеня складності завжди читається тільки один раз. Для вправ вибираються прості тексти описового характеру без прямої мови з мінімальною кількістю чисел, імен, формул, назв і т.п. Спочатку це можуть бути вузькі газетні, потім журнальні колонки, потім книжкові сторінки.

Використання принципу побудови тахістоскопа і сучасних інформаційних технологій дає змогу автоматизувати процес надбання навичок швидкісного читання. У програмному середовищі Visual Basic розроблено програмний виріб-тренажер для персонального комп'ютера (рис. 1), який дає змогу подавати інформацію із заданою швидкістю (від 20 до 100 знаків за секунду) у рядках, ширина яких відповідає типу тексту – газетний, журнальний або книжковий. Тексти, що містять до 5 тисяч знаків (приблизно 2 сторінки формату А4, шрифт Times New Roman, кегль 12, інтервал полуторний), із науково-популярних або публіцистичних видань готуються завчасно у текстовому форматі. Цю процедуру доцільно доручити помічнику, щоб текст для суб'єкта навчання був незнайомим.

Після ініціалізації програми читають файл і встановлюють швидкість подання тексту від 1200 до 6000 знаків за хвилину. Задають вид текстового документу для читання: газета, журнал, книга. Натискають кнопку ЧИТАТИ: рядки тексту «видаються» один за одним із заданим темпом в рамку на полі вікна до моменту закінчення тексту, про що видається сповіщення КІНЕЦЬ. Якщо заданий темп чи-

тання надто високий, процес подання інформації можна зупинити натисканням кнопки СТОП.

Якість засвоєння тексту необхідно постійно контролювати. Контроль засвоєння вправ проводиться шляхом переказу про себе або вголос, а краще шляхом письмового викладу змісту тексту з наступною перевіркою повноти і правильності.

Засвоєння методики швидкісного читання потребує витрат часу порядку 70 – 100 годин. Якщо не ставити перед собою завдання досягнення максимальної швидкості читання, а пам'ятати, що суть шви-

дкісного читання – «вичерпування» корисної інформації, то позитивних результатів можна досягти за 10 – 12 годин, займаючись по 0,5 години 3 – 4 рази на тиждень.

Починати тренування доцільно з газетних текстів, ширина яких складає 20 знаків, і малої швидкості подання тексту, поступово збільшуючи її. Потім таким же чином читати журнальні тексти (шириною 30 знаків) і наостанок – книжні (шириною 60 знаків з більшим шрифтом).

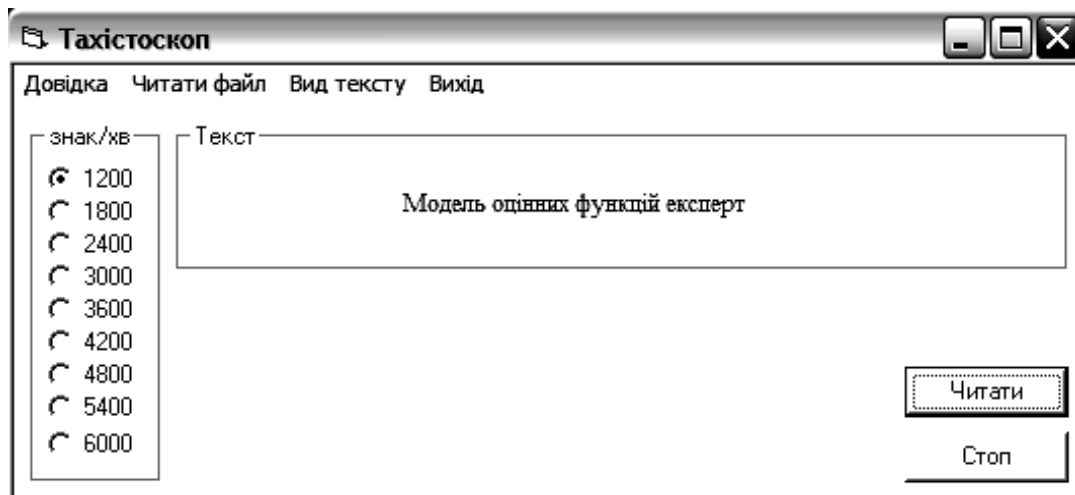

Рис. 1. Вікно додатку «Тахістоскоп» в режимі читання тексту виду «Журнал»

Висновки

Тренування за персональним комп'ютером привчає читати тільки вертикальним рухом очей, щоб подолати регресію, опосередковано вирішує проблему придушення артикуляції та розширення зони ясного бачення, тобто дозволяє усунути три останні недоліки традиційного читання.

Список літератури

1. Гецов Г.Г. Как читать книги, журналы, газеты / Г.Г. Гецов. – М.: Знание, 1989. – 102 с.
2. Козлов В.Є. Технологія учіння / В.Є. Козлов. – Х.: ХВУ, 2000. – 52 с.

3. Смирнов А.А. Избранные психологические труды. В 2-х т. Т. 1 / А.А. Смирнов. – М.: Педагогика, 1987. – 454 с.

4. Стоунс Э. Психопедагогика: Психологическая теория и практика обучения: пер. с англ. / Э. Стоунс. – М.: Педагогика, 1984. – 472 с.

5. Френе С. Избранные педагогические сочинения: пер. с франц. / С. Френе; сост., общ. ред. Б.Л. Вульфсона. – М.: Прогресс, 1990. – 304 с.

6. Чернов Б.И. Программирование на алгоритмических языках Бейсик, Фортран, Паскаль / Б.И. Чернов. – М.: Просвещение, 1991. – 192 с.

Надійшла до редколегії 18.07.2011

Рецензент: д-р техн. наук, проф. О.О. Морозов, Академія внутрішніх військ МВС України, Харків.

ПРОГРАММНЫЙ ТРЕНАЖЕР ДЛЯ ПРИОБРЕТЕНИЯ НАВЫКОВ СКОРОСТНОГО ЧТЕНИЯ

В.Е. Козлов, Ю.В. Козлов

Рассмотрен вопрос использования принципа построения тахистоскопа для разработки средствами программной среды Visual Basic и применения программного тренажера для приобретения навыков скоростного чтения.

Ключевые слова: информационная технология, технология учения, скоростное чтение, программное изделие.

PROGRAM TRAINER FOR ACQUISITION OF SPEED READ SKILLS

V.E. Kozlov, Y.V. Kozlov

Considered the question of use the development of means of the software environment of Visual Basic and use of the software simulator for acquisition of skills of high-speed reading.

Keywords: information technology, the technology of teaching, fast reading, software.